

Zakaj imata Krugman in Picasso prav?

Kljub temu, da imamo že tretje leto zapored gospodarsko rast, ki presega evropsko povprečje, da podjetja povečujejo zaposlenost, da še naprej močno raste izvoz, da rastejo tudi plače, da so obrestne mere rekordno nizke, da je denarja na bankah dovolj, da se je plačilna disciplina močno popravila, da so izmerjeni kazalniki zaupanja v gospodarstvu bistveno višji kot v preteklosti, da imajo številna podjetja sicer velike, pa vendar »sladke« probleme, kako zagotoviti dovolj zmogljivosti za povečana naročila, je splošna družbena klima še naprej nestabilna, prevladujeta nezaupanje in negotovost.

Zakaj?

Kot je pred leti na svojem obisku v Ljubljani napovedal nobelovec Paul Krugman, je globalna prihodnost med drugim zapisana negotovosti: vse se bo odvijalo zelo hitro, cikli med vzponi in padci bodo vse krajši, nove rešitve bodo vseskozi pritiskale na vse hitrejše spreminjanje, potrebna bodo vse večja vlaganja, predvsem pa bo - čeprav se ob vseh humanitarnih in političnih tragedijah sliši paradoksalno - ponudba večine človeštvu potrebnega večja od povpraševanja (žal še ni čarobne redistributivne paličice, ki bi globalni produkt razdelila tako, da bi vsakdo imel vsaj najnujnejše za življenje). In ker na trg vsak dan vstopajo novi igralci, se obstoječi - kamor sodimo tudi mi - upravičeno bojijo za svoj obstoj.

To je neizogibni zunanji vpliv na naše življenje, ki nas bo spremljal tudi v prihodnje. Nobena diskriminatorsna zakonodaja tega ne more preprečiti, kot tudi ne vzpostavitev sistema in vrednot po načelu »tujega nočemo, svojega ne damo«. Lahko le zmanjšamo njegov vpliv na nas z večjim zaupanjem vase, seveda na realnih temeljih. Tu pa se začnejo naše prave težave.

Začne se že v rani mladosti, če ne prej, v osnovni šoli, kjer premalo spodbujamo inovativnost, zvedavost, ambicioznost, tehniško kulturo. Že pri otrocih spodbujamo, da je najbolje biti povprečen, enakost pa najvišja vrednota. (Psihologi bi dodali še kaj o

usodni vlogi žensk pri vzgoji in pomanjkanju vloge očetov, za kar nisem strokovnjak, laično pa ocenjujem kot zelo pomembno.)

Težava se nadaljuje v celotnem izobraževanju, kjer prevladujejo smeri, kjer se naučimo svet razumeti, analizirati, ne pa graditi in ustvarjati.

Kje je vzrok za naš prenormirani sistem, v katerem smo, če gre verjeti mojim sodelavcem v Analitiki GZS, od leta 1991 **število podzakonskih aktov in predpisov z 878 dvignili na 18.834**, ali pa dvignili število zaposlenih in plače v javnem sektorju v času, ko smo v gospodarstvu izgubili prek 90.000 delovnih mest?

V nesposobnosti politikov, preveliki vlogi sindikatov javnega sektorja, »nesrečni« strukturi političnih strank v Sloveniji, obremenjenosti s polpreteklo zgodovino in odsotnosti razvojne vizije in strategij, nepripravljenosti na spremembe in reforme, predvsem v šolstvu, zdravstvu in javnem sektorju.

In seveda v razmerah v naši pravni državi, na eni strani v splošnem premajhnem spoštovanju zakonov in predpisov - od nespoštovanja omejitev hitrosti v prometu do neplačevanja davkov in korupcije mafijskega obsega. Na drugi strani je rezultat nezaupanje v pravosodje, v državo, socialne partnerje, pogodbe, prihodnost.

Čeprav se zdi, da smo v globoki krizi, da je prevladujoče nezaupanje povsem opravičljivo, pesimizem pa edini odgovor na vse okoliščine, gospodarski rezultati v zadnjih letih dokazujejo, da se da in da zmoremo. Spremembe, razvoj, inovativnost. Kot je rekel Picasso, za uspeh je ključna akcija. Bolj kot končni cilj je pomemben prvi korak. Potrebujemo spremembe davkov, ki bodo vzpodbudile vlaganja in zaposlovanje. Spremembe v izobraževanju, ki bodo povečale delež zaposljivih, kar pomeni več tehnične znanja. Manj predpisov, kar bo poenostavilo poslovanje. Vrsta drobnih korakov. Vemo, v katero smer. Čas je primeren, razmere ugodne.

Pritisnimo skupaj. Na Vrhu malega gospodarstva. [gg](#)

Čeprav se zdi, da smo v globoki krizi, da je prevladujoče nezaupanje povsem opravičljivo, pesimizem pa edini odgovor na vse okoliščine, gospodarski rezultati v zadnjih letih dokazujejo, da se da in da zmoremo.

Samo Hribar Milič
Generalni direktor GZS

Foto: Barbara Reya